

Polish family in XXI century – transformation and condition

Renata Doniec

Jagiellonian University, Krakow, Poland

ABSTRACT

This article is an attempt of making synthesis of Polish family changes as social and bringing-up environment in the first decade of the twenty-first century. Based on the concept of contemporary family change, tried to find answers to the following questions: 1. How has the importance of the family as the living and bringingup environment developed in the consciousness of Polish society in the first decade of the twenty-first century? 2. How has the attitude towards family and its constituent values developed in this period? The specific questions were created on the basis of the above questions: 1. What validity and importance were given to the family? 2. How have its valuation, understanding and related expectations developed? 3. How has the attitude towards marriage changed, including the area of expectations and implementation? 4. What was the attitude towards procreation and having a child? 5. How has the upbringing culture of the family developed, including upbringing goals, upbringing awareness and family relationships?

The analysis is a comparative study, which was based on ambient data, the research material published in Poland in the years 2000–2012 (reports, social diagnosis, nationwide surveys and studies of selected authors) and own research conducted in the years 2007–2009.

The article in the first part presents the changes and the condition of the family, marriage, informal relationships and parenting in Poland in the twenty-first century. In the second one characteristics of the family as the upbringing environment are described. Finally, the conclusions of the partial analyzes are presented and the most important trends and phases of transformations of the Polish family are shown in the period from 2000 to 2012.

Key words: of the contemporary family, the directions of family changes, understanding of family, importance of family, marriage objectives, expectations connected with marriage, informal relationships, divorce, procreation, family planning, family upbringing environment, the goals of upbringing, upbringing awareness of parents, family relations.

Rodzina polska w XXI wieku – przemiany i kondycja

Renata Doniec

Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska

STRESZCZENIE

Artykuł jest próbą syntezy przemian rodziny polskiej jako środowiska społeczno-wychowawczego w pierwszej dekadzie XXI wieku. Opierając się na koncepcji przemian rodziny współczesnej, starano się uzyskać odpowiedź na następujące pytania: 1. Jak kształtowała się ważność rodziny jako środowiska życia i wychowania w świadomości polskiego społeczeństwa w pierwszej dekadzie XXI wieku? 2. Jak zmieniał się stosunek do rodziny i konstytuujących ją wartości w tym okresie? Na bazie powyższych pytań utworzono pytania szczegółowe: 1. Jaką ważność i znaczenie nadawano rodzinie? 2. Jak kształtowało się jej wartościowanie, rozumienie oraz związane z nią oczekiwania? 3. Jak zmieniał się stosunek do małżeństwa, w tym sfera oczekiwań i realizacji? 4. Jak wyglądał stosunek do prokreacji i posiadania dziecka? 5. Jak kształtowała się kultura wychowawcza rodziny, a w niej cele wychowania, świadomość wychowawcza oraz relacje rodzinne?

Przedstawiona analiza ma charakter badań porównawczych, które przeprowadzono w oparciu o dane zastane, czyli materiał badawczy opublikowany w Polsce w latach 2000–2012 (raporty, diagnozy społeczne, sondaże ogólnopolskie i wyniki badań wybranych autorów) oraz badania własne z lat 2007-2009. Artykuł składa się z dwóch części. W pierwszej, przedstawiono przemiany i kondycję rodziny, małżeństwa, związków nieformalnych i rodzicielstwa w Polsce w XXI wieku, a w drugiej cechy rodziny jako środowiska wychowawczego. W części końcowej zawarto wnioski z analiz cząstkowych oraz ukazano najważniejsze trendy i fazy przemian rodziny polskiej w latach 2000–2012.

Słowa kluczowe: przemiany rodziny współczesnej, kierunki przemian, znaczenie i rozumienie rodziny, cele i oczekiwania wobec małżeństwa, związki nieformalne, rozwody, prokreacja i planowanie rodziny, środowisko wychowawcze rodziny, cele wychowania, świadomość wychowawcza rodziców, relacje rodzinne.